TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2024 m. liepos 29 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Konkurencija – Karteliai – Konkurencijos pažeidimas – Kartelių draudimas – SESV 101 straipsnis – Įmonių susitarimai – Konkurencijos ribojimas dėl tikslo – Kredito įstaigų keitimasis informacija – Informacija apie komercines sąlygas ir gamybos vertes – Strateginė informacija“

Byloje C-298/22

dėl *Tribunal da Concorrência, Regulação e Supervisão* (Konkurencijos, reguliavimo ir priežiūros teismas, Portugalija) 2022 m. gegužės 3 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2022 m. gegužės 4 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Banco BPN / BIC Português SA,

Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA, filialas Portugalijoje,

Banco Português de Investimento SA (BPI),

Banco Espírito Santo SA, likviduojamas,

Banco Santander Totta SA,

Barclays Bank plc,

Caixa Económica Montepio Geral – Caixa Económica Bancária SA,

Caixa Geral de Depósitos SA,

Unión de Créditos Inmobiliários SA, Establecimiento Financiero de Crédito, filialas Portugalijoje,

Caixa Central de Crédito Agrícola Mútuo CRL,

Banco Comercial Português SA

prieš

Autoridade da Concorrência,

* Proceso kalba: portugalų.

dalyvaujant

Ministério Público,

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas E. Regan (pranešėjas), teisėjai Z. Csehi ir I. Jarukaitis,

generalinis advokatas A. Rantos,

posėdžio sekretorė L. Carrasco Marco, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2023 m. birželio 22 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Banco BPN / BIC Português SA*, atstovaujamo *advogados* C. Amorim, M. Gorjão-Henriques, F. Marques de Azevedo ir A. Saavedra,

– *Banco Português de Investimento SA (BPI)*, atstovaujamo *advogados* M. de Abreu Castelo Branco, A. Lucena e Vale ir C. Pinto Correia,

– *Banco Santander Totta SA*, atstovaujamo *advogados* T. L. Faria, M. Lopes Martins, G. Neves Lima ir N. Salazar Casanova,

– *Barclays Bank plc*, atstovaujamo *advogados* S. Estima Martins ir L. Seifert Guincho,

– *Caixa Económica Montepio Geral – Caixa Económica Bancária SA*, atstovaujamos *advogados* D. N. Brito, P. Gouveia e Melo ir J. Vieira Peres,

– *Caixa Geral de Depósitos SA*, atstovaujamos *advogados* G. Banha Coelho, C. Homem Ferreira Morais, L. D. Silva Morais ir L. Tomé Feteira,

– *Unión de Créditos Inmobiliários SA, Establecimiento Financiero de Crédito, Sucursal em Portugal*, atstovaujamos *advogados* T. L. Faria, M. Lopes Martins ir G. Neves Lima,

– *Caixa Central de Crédito Agrícola Mútuo CRL*, atstovaujamos *advogados* C. Coutinho da Costa ir N. Mimoso Ruiz,

– *Banco Comercial Português SA*, atstovaujamo *advogados* R. Bordalo Junqueiro, N. Carrolo dos Santos ir B. de Melo Alves,

– *Autoridade da Concorrência*, atstovaujamos *advogadas* A. Cruz Nogueira ir S. Parodi,

– *Ministério Público*, atstovaujamos *procurador* P. Vieira,

– Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos P. Barros da Costa, C. Chambel Alves ir S. Ramos Moura,

– Graikijos vyriausybės, atstovaujamos K. Boskovits,

– Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* G. Caselli,

– Vengrijos vyriausybės, atstovaujamos M. Z. Fehér ir R. Kissné Berta,

– Europos Komisijos, atstovaujamos S. Baches Opi, P. Caro de Sousa ir M. Domecq,

– ELPA priežiūros institucijos, atstovaujamos M.-M. Joséphidès, M. Sánchez Rydelski ir C. Simpson,

susipažinęs su 2023 m. spalio 5 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 101 straipsnio 1 ir 3 dalių išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant kelių kredito įstaigų ir *Autoridade da Concorrência* (Konkurencijos institucija, Portugalija; toliau – *AdC*) ginčą dėl pastarosios sprendimo skirti šioms įstaigoms baudą už nacionalinių konkurencijos teisės nuostatų ir SESV 101 straipsnio pažeidimą – dalyvavimą suderintuose veiksmuose, kuriais siekta apriboti konkurenciją nekilnojamojo turto, vartojimo ir verslo paskolų rinkose, ir keitimąsi informacija apie esamas ir būsimas sandoriams taikomas sąlygas, be kita ko, apie kredito maržas ir rizikos kintamuosius, taip pat apie suasmenintus šio keitimosi dalyvių veiklos duomenis.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [SESV 101 ir 102] straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 t., 1 sk., p. 205) 3 straipsnio „Sąryšis tarp [SESV 101 bei 102] straipsnių ir nacionalinių konkurencijos įstatymų“ 1 dalyje nustatyta:

„Valstybių narių konkurencijos institucijos ar nacionaliniai teismai, taikydami nacionalinius konkurencijos įstatymus susitarimams, įmonių asociacijų sprendimams ar suderintiems veiksmams tokia prasme, kaip apibrėžta [SESV 101] straipsnio 1 dalyje, jei jie gali paveikti prekybą tarp valstybių narių tokia prasme, kaip apibrėžta minėtoje straipsnio dalyje, tokiems susitarimams, sprendimams ar suderintiems veiksmams taiko ir [SESV 101] straipsnio nuostatas. <…>“

Portugalijos teisė

4 2009 m. spalio 12 d. buvo paskelbtas *Banco de Portugal* pranešimas Nr. 8/2009 (*Diário da República*, 2 serija, Nr. 197, E dalis).

5 Šio pranešimo 3 straipsnio „Kainoraštis“ 1 dalyje nustatyta:

„Kredito įstaigos privalo turėti išsamų kainoraštį, kuriame būtų nurodytos bendrosios sąlygos, turinčios turtinių pasekmių ir skirtos sandoriams vykdyti bei susijusios su viešai parduodamais finansiniais produktais ir paslaugomis.“

6 Šio pranešimo 4 straipsnio „Pareiga teikti informaciją apie kainoraščio atskleidimą“ 1 ir 2 dalyse nurodyta:

„1. Kredito įstaigos, kurioms taikomas šis aktas, privalo saugoti savo kainoraštį, parengtą pagal pirmesnį straipsnį, visose agentūrose ir vietose, kuriose aptarnaujami asmenys, gerai matomoje ir tiesiogiai prieinamoje vietoje – taip, kad su jais būtų galima lengvai ir tiesiogiai susipažinti, be kita ko, naudojant elektronines priemones.

2. Visos interneto svetainę turinčios kredito įstaigos turi savo interneto svetainėje pateikti išsamų ir atnaujintą kainoraštį gerai matomoje, tiesiogiai prieinamoje ir lengvai atpažįstamoje vietoje ir nereikalauti išankstinės suinteresuotųjų šalių registracijos.“

7 Pranešimo Nr. 8/2009 7 straipsnio „Palūkanų normos informacinis lapelis“ 1 dalyje numatyta:

„Palūkanų normos informaciniame lapelyje nurodyta informacija atnaujinama atsižvelgiant į rinkos sąlygas; ji leidžia visuomenei susipažinti, be kita ko, su reprezentatyviomis normomis, kurias kredito įstaigos taiko įprastai vykdomoms operacijoms, laikydamosi *Instruction du Banco de Portugal* nustatytų sąlygų.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

8 2019 m. rugsėjo 9 d. *AdC* priėmė sprendimą, kuriuo skyrė baudą tam tikroms kredito įstaigoms (toliau – dalyvaujančios kredito įstaigos) už dalyvavimą vykdant „savarankišką“ keitimąsi informacija, t. y. tokį keitimąsi, kuris, kaip teigiama, nebuvo susijęs su konkurenciją ribojančiais suderintais veiksmais. Šis keitimasis informacija buvo susijęs su jų kredito sandoriams taikomomis sąlygomis, be kita ko, su esamomis ir būsimomis kredito maržomis ir rizikos kintamaisiais, taip pat su suasmenintais šio keitimosi informacija dalyvių veiklos duomenimis, pažeidžiant SESV 101 straipsnį ir įvairias nacionalinės teisės nuostatas.

9 Darydama tokią išvadą minėta institucija nusprendė, kad aptariamas keitimasis informacija yra konkurencijos ribojimas dėl tikslo, todėl ji neturėjo tirti galimo šio keitimosi informacija poveikio rinkai. Kita vertus, *AdC* neteigė, kad dalyvaujančios kredito įstaigos būtų dalyvavusios kitos formos konkurenciją ribojančiuose veiksmuose, su kuriais keitimasis informacija buvo arba galėjo būti susijęs, pavyzdžiui, susitarime dėl kainų ar rinkų pasidalijimo.

10 Dauguma dalyvaujančių kredito įstaigų apskundė šį sprendimą *Tribunal da Concorrência, Regulação e Supervisão* (Konkurencijos, reguliavimo ir priežiūros teismas, Portugalija), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, motyvuodamos tuo, kad pats nagrinėjamas keitimasis informacija negali būti laikomas pakankamai žalingu konkurencijai. Todėl būtina išnagrinėti jo poveikį. Be to, *AdC* neatsižvelgė į minėto keitimosi informacija ekonominį, teisinį ir reguliavimo kontekstą, kai jis buvo įgyvendinamas, nors tai buvo būtina prieš darant išvadą, kad konkurencija buvo ribojama dėl tikslo.

11 2022 m. balandžio 28 d. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas priėmė tarpinį sprendimą; jame nurodė, kurios iš *AdC* sprendime nurodytų faktinių aplinkybių turi būti laikomos įrodytomis.

12 Prašyme priimti prejudicinį sprendimą jį pateikęs teismas apibendrino minėtą tarpinį sprendimą, jį suskirstydamas į penkias dalis, atitinkamai susijusias su informacijos, kuria buvo keičiamasi, pobūdžiu, koordinavimo forma, siekiamu tikslu, teisiniu ir ekonominiu kontekstu, taip pat tariamu teigiamo poveikio konkurencijai buvimu.

13 Pirma, informacija, kuria buvo keičiamasi, buvo susijusi su nekilnojamojo turto, vartojimo ir verslo paskolų rinkomis. Buvo keičiamasi dviejų rūšių informacija apie šias rinkas, t. y.:

– apie esamas ir būsimas komercines „sąlygas“, t. y. „kredito maržų“ skales – skirtumą tarp palūkanų normos, kurią kredito įstaiga taiko kredito gavėjui, ir palūkanų normos, kuria iš esmės refinansuojasi pats kredito gavėjas, taip pat apie rizikos kintamuosius, pagal kuriuos kiekvienam „kliento“ rizikos lygiui, nustatomam atsižvelgiant į tokius veiksnius, kaip atitinkamo kliento pajamos, finansinis įnašas ar nekilnojamojo turto kaina, yra priskiriama kredito marža, kuri turi būti taikoma siekiant kompensuoti šią riziką. Ši informacija keitimosi metu nebuvo vieša, atsižvelgiant į informacijos, kuria buvo keičiamasi, išsamumo ir sistemiškumo lygį,

– apie „gamybos apimtis“, t. y. kiekvienos dalyvaujančios kredito įstaigos suasmenintus duomenis apie per praėjusį mėnesį suteiktų kreditų sumą. Šie duomenys buvo teikiami „išskaidytai“, t. y. bent jau padalyti į išsamias subkategorijas, ir keitimosi metu bei vėliau šia forma jų nebuvo galima gauti iš jokio kito šaltinio.

14 Tarpinio sprendimo santraukoje taip pat nurodyta, kad nagrinėjamas keitimasis informacija buvo reguliarus ir organizuotas konfidencialiai, todėl apie jį žinojo tik dalyvaujančios kredito įstaigos. Be to, buvo keičiamasi strategine informacija, kuri nebuvo vieša arba kurią buvo sunku gauti ar susisteminti. Informacija, kuria buvo keičiamasi, buvo atskirta nuo informacijos, kurią dalyvaujančios kredito įstaigos teikė vartotojams, laikydamosi joms šiuo klausimu tenkančių informavimo pareigų. Be to, šia informacija šios įstaigos keitėsi išskaidytai ir individualizuotai ir ji buvo susijusi su esamu ar būsimu elgesiu. Jos nurodė, be kita ko, ketinimus artimiausiu metu pakeisti strateginį elgesį arba galiojančias komercines sąlygas.

15 Antra, dėl keitimosi informacija trukmės ir formos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad informacija buvo keičiamasi nuo 2002 m. gegužės mėn. iki 2013 m. kovo mėn. Tai pasireiškė dvišaliais ar daugiašaliais ryšiais, kurie buvo palaikomi telefono skambučiais ar elektroniniais laiškais, ir visa tai buvo puikiai žinoma dalyvaujančių kredito įstaigų vadovybei.

16 Trečia, kadangi keitimasis informacija leido kiekvienai dalyvaujančiai kredito įstaigai gauti išsamių, susistemintų, naujausių ir tikslių duomenų apie savo konkurentų, taip pat dalyvaujančių kredito įstaigų, pasiūlymus, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas daro išvadą, kad šiuo keitimusi informacija buvo siekiama sumažinti netikrumą dėl vienos ar kitos įstaigos strateginio elgesio ir taip sumažinti šių konkurentų komercinio spaudimo riziką.

17 Ketvirta, kalbant apie minėto keitimosi informacija teisinį ir ekonominį kontekstą, pažymėtina, kad visos šešios didžiausios Portugalijos kredito įstaigos dalyvavo keičiantis informacija. 2013 m. šios įstaigos valdė 83 % viso Portugalijos bankų sektoriaus bankų turto.

18 Nuo 2008 m. antrosios pusės, priešingai tuo metu smarkiai mažėjusios *Euribor* (t. y. euro zonos tarpbankinės rinkos palūkanų normos) tendencijoms, Portugalijos finansų įstaigų naujoms būsto paskoloms taikomos kredito maržos smarkiai padidėjo, o tai turėjo sušvelninti palūkanų normų kritimą galutiniams klientams. Tačiau bent jau 2010–2014 m. privatiems asmenims suteiktų nekilnojamojo turto paskolų apimtis sumažėjo. Tuo pat metu 2010 ir 2011 m. vartojimo paskolų palūkanų norma vėl padidėjo, o kartu gerokai ir nuolat didėjo kredito maržos; 2012 m. pradžioje jos viršijo 2008 m. pasiektą aukščiausią lygį. 2012 m. šios maržos sumažėjo, atspindėdamos kredito maržų stabilizavimąsi ir *Euribor* sumažėjimą. Vis dėlto dalyvaujančių kredito įstaigų taikytos maržos vėl padidėjo, palyginti su laikotarpiais iki 2012 m.

19 Penkta, kiek tai susiję su potencialiai teigiamo ar bent jau dvilypio poveikio konkurencijai buvimu, pažymėtina, kad dalyvaujančios kredito įstaigos neįrodė nei veiksmingumo padidėjimo, įvykusio dėl keitimosi informacija, nei to, kad šis veiksmingumo padidėjimas būtų naudingas vartotojams, nei to, kad aptariami konkurencijos ribojimai buvo būtini. Šis keitimasis informacija, be kita ko, negali būti prilygintas lyginamajai konkurencijos analizei (angl. „benchmarking“), o informacijos, kuria buvo konkrečiai keičiamasi, turinys negalėjo užkirsti kelio problemai, susijusiai su informacijos asimetrija paskolos davėjo ir gavėjo santykiuose (nepalankios atrankos problema), ar ją išspręsti, nes jis nebuvo susijęs su individualiu klientų rizikos profiliu, o veikiau buvo orientuotas į kredito maržas ir kreditų teikimo apimtis, neišskaidant jų pagal įmones ar ryšius su atskirais klientais.

20 Nors prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teigia, kad, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, nagrinėjamas keitimasis informacija gali padėti sumažinti komercinį spaudimą ir netikrumą dėl konkurentų strateginio elgesio rinkoje, o tai gali lemti konkurenciją ribojantį neformalų koordinavimą, jis mano, kad būtina kreiptis į Teisingumo Teismą su klausimu dėl SESV 101 straipsnio taikymo sąlygų, nes nėra precedentų, susijusių su savarankišku ir neformaliu keitimusi informacija.

21 Šiomis aplinkybėmis *Tribunal da Concorrência, Regulação e Supervisão* (Konkurencijos, reguliavimo ir priežiūros teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar pagal SESV 101 straipsnį <…> draudžiama „konkurencijos ribojimu“ laikyti reguliarų ir tarpusavio kasmėnesinį mažmeninės bankininkystės sektoriuje veikiančių konkurentų keitimąsi išsamia informacija apie sandoriams taikomas sąlygas (be kita ko, apie esamas ir būsimas kredito maržas ir rizikos kintamuosius rodiklius) ir veiklos duomenis (kiekvieno mėnesio, suasmenintus ir išskaidytus), susijusius su siūlomomis nekilnojamojo turto, verslo ir vartojimo paskolomis, esant koncentruotai rinkai ir patekimo į ją kliūčių, dėl ko dirbtinai didinamas skaidrumas ir mažinamas netikrumas dėl konkurentų strateginio elgesio?

2. Atsakius į pirmąjį klausimą teigiamai, ar pagal SESV 101 straipsnį draudžiamas toks kvalifikavimas, jei nebuvo konstatuotas arba negalėjo būti nustatytas joks konkurencijos veiksmingumo padidėjimas arba joks dvilypis arba konkurencijai palankus poveikis dėl tokio keitimosi informacija?“

Procesas Teisingumo Teisme

22 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo paprašė, kad ši byla būtų nagrinėjama pagreitinto proceso tvarka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalį.

23 Grįsdamas savo prašymą jis teigė, kad, pirma, „[p]agal preliminarų senaties termino pabaigos vertinimą šiuo atveju nagrinėjamų faktinių aplinkybių senaties terminas sueis 2023 m. kovo 30 d., jei nebus jokių priežasčių jį sustabdyti arba nutraukti, kurios turi būti vertinamos *in concreto*“. Antra, „bendrosios ir specialiosios prevencijos tikslais reikia greitai priimti sprendimą šioje byloje“, nes faktinės aplinkybės klostėsi 2002–2013 m.

24 Šiuo klausimu iš Procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalies matyti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo prašymu arba išimties tvarka savo iniciatyva Teismo pirmininkas, išklausęs teisėją pranešėją ir generalinį advokatą, gali nuspręsti nagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal pagreitintą procedūrą, nukrypstant nuo šio Procedūros reglamento nuostatų, jeigu dėl bylos pobūdžio reikia, kad ji būtų greitai išnagrinėta.

25 2022 m. birželio 14 d. Teisingumo Teismo pirmininkas, išklausęs teisėją pranešėją ir generalinį advokatą, nusprendė atmesti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo prašymą nagrinėti šią bylą pagreitintos procedūros tvarka.

26 Toks sprendimas buvo motyvuotas aplinkybe, kad, pirma, paties prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, senaties terminas sueis 2023 m. kovo 30 d., „jei nebus jokių priežasčių jį sustabdyti arba nutraukti, kurios turi būti vertinamos *in concreto*“. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat nurodė manantis, kad pagal taikytinus nacionalinės teisės aktus „šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą, apimantis bylos sustabdymą, yra priežastis sustabdyti esamą senaties terminą“.

27 Antra, aplinkybė, kad nors prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nagrinėjo ginčą pagrindinėje byloje nuo 2019 m. spalio 22 d., tas teismas nusprendė kreiptis į Teisingumo Teismą su prejudiciniais klausimais tik 2022 m. gegužės 4 d., dar labiau sumažina pagrindinės bylos skubą (pagal analogiją žr. 2021 m. lapkričio 11 d. Sprendimo *Energieversorgungscenter Dresden-Wilschdorf*, C-938/19, EU:C:2021:908, 44 punktą).

28 Be to, iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad vien aplinkybės, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas privalo užtikrinti greitą jo nagrinėjamos bylos išsprendimą, kad ir kokia būtų to priežastis, pačios savaime negali pakakti, kad būtų pateisinamas pagreitintos procedūros taikymas pagal Procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalį (2017 m. vasario 1 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Air Serbia ir Kondić*, C-476/16, EU:C:2017:170, 8 punktas).

Dėl prejudicinių klausimų

Pirminės pastabos

29 Ieškovės pagrindinėje byloje, t. y. dalyvaujančios kredito įstaigos, didelę savo rašytinių pastabų dalį skyrė tam, kad ginčytų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateiktą pagrindinės bylos faktinių aplinkybių apibūdinimą, netgi teigdamos, kad Teisingumo Teismas turėtų pakeisti to teismo aprašytas faktines aplinkybes, kad galėtų pateikti jam naudingą atsakymą.

30 Reikia priminti, kad iš suformuotos Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, jog vykstant SESV 267 straipsnyje numatytam procesui, grindžiamam aiškiu nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo funkcijų atskyrimu, ne Teisingumo Teismas, o nacionalinis teismas turi nustatyti faktines ginčo pagrindinėje byloje aplinkybes (šiuo klausimu žr. 2021 m. spalio 6 d. Sprendimo *Consorzio Italian Management ir Catania Multiservizi*, C-561/19, EU:C:2021:799 35 punktą).

31 Vadinasi, kadangi Teisingumo Teismas yra įgaliotas priimti sprendimą tik dėl Sąjungos teisės akto išaiškinimo ar galiojimo, jis negali tikrinti minėto teismo nurodytų faktinių aplinkybių tikslumo ar priimti sprendimo dėl kai kurių šalių teiginių, kuriais jos ginčija prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo prašyme aprašytų faktinių aplinkybių svarbą, pagrįstumo.

32 Vis dėlto, kaip generalinis advokatas pažymėjo išvados 20 punkte, Sąjungos teisės nuostatos išaiškinimas, kurį Teisingumo Teismo prašoma pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo apibūdintomis faktinėmis aplinkybėmis, neleidžia daryti jokios prielaidos dėl aplinkybės, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama būtent ši situacija. Taigi galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar Teisingumo Teismui pateiktos faktinės aplinkybės atitinka šią situaciją ir ar su nacionalinės teisės aktais susijusios aplinkybės buvo išsamios ir taikytinos šiai situacijai.

33 Šios išvados negali paneigti nacionaliniams teismams tenkanti pareiga, kuria remiasi ieškovės pagrindinėje byloje, tiksliai apibūdinti faktines aplinkybes, kuriomis pateikti prejudiciniai klausimai, ypač konkurencijos srityje, kuriai būdingos sudėtingos teisinės ir faktinės situacijos (2021 m. kovo 3 d. Sprendimo *Poste Italiane ir Agenzia delle entrate – Riscossione*, C-434/19 ir C-435/19, EU:C:2021:162, 77 punktas).

34 Nors tokia pareiga siekiama leisti Teisingumo Teismui įsitikinti, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą nėra nepriimtinas, vis dėlto pagal suformuotą jurisprudenciją tam, kad toks prašymas būtų nepriimtinas, prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas turi būti visai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais ar dalyku, problema turi būti hipotetinė arba Teisingumo Teismas neturi turėti jokios faktinės ar teisinės informacijos, būtinos naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus (2007 m. balandžio 19 d. Sprendimo *Asemfo*, C-295/05, EU:C:2007:227, 31 punktas), o šioje byloje taip nėra.

35 Kadangi prašymų priimti prejudicinį sprendimą priimtinumo kontrolė apsiriboja akivaizdžiu pirmesniame šio sprendimo punkte nurodytų reikalavimų nesilaikymu, iš nacionaliniams teismams nustatytos pareigos tiksliai apibūdinti faktines aplinkybes, kuriomis pateikti prejudiciniai klausimai, negalima daryti išvados, kad Teisingumo Teismas privalo patikrinti, ar prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo aprašytas atvejis atitinka pagrindinėje byloje nagrinėjamą situaciją. Be to, nagrinėjamu atveju iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos nėra akivaizdu, kad šių reikalavimų nebuvo laikomasi.

36 Taigi nereikia priimti sprendimo nei dėl ieškovių pagrindinėje byloje išreikštos kritikos, susijusios su prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimuose numatytos faktinės prielaidos reikšme, nei dėl jų prašymų performuluoti prejudicinius klausimus, kuriais jos prašė Teisingumo Teismo pakeisti šią faktinę prielaidą.

Dėl pirmojo klausimo

37 Pirmiausia reikia pažymėti, kad iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir ieškovių pagrindinėje byloje pastabų matyti, jog ginčas pagrindinėje byloje iš esmės susijęs su konkurencijos ribojimo „dėl tikslo“ teisiniu kvalifikavimu.

38 Taigi reikia konstatuoti, kad pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar SESV 101 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad tarpusavio ir kasmėnesinis konkuruojančių kredito įstaigų keitimasis išsamia informacija apie šiose rinkose sudaromiems sandoriams taikomas sąlygas (be kita ko, apie esamas ir būsimas kredito maržas ir rizikos kintamuosius, taip pat apie suasmenintus šio keitimosi informacija dalyvių veiklos duomenis), vykdomas esant labai koncentruotai rinkai ir patekimo į ją kliūčių, turi būti kvalifikuojamas kaip konkurencijos ribojimas dėl tikslo.

Dėl sąlygų, kuriomis įmonių susitarimas, asociacijos sprendimas ar suderinti veiksmai gali būti kvalifikuojami kaip ribojimas dėl tikslo

39 Pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį kaip nesuderinami su vidaus rinka ir draudžiami yra visi įmonių susitarimai, įmonių asociacijų sprendimai ir suderinti veiksmai, kurie gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą ir kurių tikslas ar poveikis yra konkurencijos trukdymas, ribojimas arba iškraipymas vidaus rinkoje.

40 Taigi tam, kad konkrečiu atveju būtų galima konstatuoti, jog susitarimui, įmonių asociacijos sprendimui ar suderintiems veiksmams taikomas SESV 101 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas, remiantis pačia šios nuostatos formuluote būtina įrodyti arba tai, kad šių veiksmų tikslas yra trukdyti, riboti ar iškraipyti konkurenciją, arba tai, kad šie veiksmai turi tokį poveikį (šiuo klausimu žr. 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *International Skating Union / Komisija*, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, 98 punktą; 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, 158 punktą ir 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Royal Antwerp Football Club*, C-680/21, EU:C:2023:1010, 85 punktą).

41 Šiuo klausimu pažymėtina, kad nors tai, kad yra precedentas, kai keitimasis informacija, vykęs ta pačia forma ir tame pačiame veiklos sektoriuje, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, buvo kvalifikuotas kaip ribojimas dėl tikslo, gali palengvinti įrodinėjimą, kad šiuo atveju taip pat nustatomas toks ribojimas, tokio precedento nebuvimas (o taip, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, yra nagrinėjamu atveju) negali užkirsti kelio prireikus taip kvalifikuoti minėtą keitimąsi informacija (šiuo klausimu žr. 2021 m. kovo 25 d. Sprendimo *Generics (UK) / Komisija*, C-588/16 P, EU:C:2021:242, 79 punktą).

42 Siekiant taikyti SESV 101 straipsnio 1 dalį, pirmiausia reikia išnagrinėti atitinkamo įmonių susitarimo, įmonių asociacijos sprendimo ar suderintų veiksmų tikslą. Tuo atveju, jei atlikus tokį nagrinėjimą paaiškėja, kad tokio susitarimo, sprendimo ar veiksmų tikslas yra antikonkurencinis, nebūtina nagrinėti jų poveikio konkurencijai. Taigi tik tuo atveju, jei negali būti laikoma, kad minėto susitarimo, sprendimo ar veiksmų tikslas yra antikonkurencinis, antruoju etapu būtina

išnagrinėti šį poveikį (šiuo klausimu žr. 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *International Skating Union / Komisija*, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, 99 punktą; 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, 159 punktą ir 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Royal Antwerp Football Club*, C-680/21, EU:C:2023:1010, 86 punktą).

43 Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad sąvoka „ribojimas dėl tikslo“, su kuria išimtinai susijęs šis prejudicinis klausimas, turi būti aiškinama siaurai, kaip susijusi išimtinai su tam tikromis įmonių veiksmų koordinavimo rūšimis, kurios yra pakankamai žalingos konkurencijai, kad būtų galima teigti, kad jų poveikio tyrimas yra nereikalingas. Iš tiesų tam tikros veiksmų koordinavimo tarp įmonių formos gali būti savaime laikomos žalingomis įprastai konkurencijai (šiuo klausimu žr. 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *International Skating Union / Komisija*, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, 101 ir 102 punktus; 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, 161 ir 162 punktus, taip pat 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Royal Antwerp Football Club*, C-680/21, EU:C:2023:1010, 88 ir 89 punktus).

44 Siekiant konkrečiu atveju nustatyti, ar susitarimas, įmonių asociacijos sprendimas ar suderinti veiksmai yra koordinavimo forma, kuri dėl savo pobūdžio turi būti laikoma žalinga įprastai konkurencijai, būtina išnagrinėti, pirma, atitinkamo susitarimo, sprendimo ar veiksmų turinį, antra, jų ekonominį ir teisinį kontekstą ir, trečia, jais siekiamus tikslus (šiuo klausimu žr. 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *International Skating Union / Komisija*, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, 105 punktą; 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, 165 punktą ir 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Royal Antwerp Football Club*, C-680/21, EU:C:2023:1010, 92 punktą).

45 Visų pirma, norint išnagrinėti atitinkamo susitarimo, įmonių asociacijos sprendimo ar suderintų veiksmų turinį, reikia išnagrinėti įvairius jų aspektus, kad būtų galima nustatyti, ar atitinkami suderinti veiksmai turi požymių, leidžiančių juos susieti su tam tikra įmonių koordinavimo forma, kuri dėl paties savo pobūdžio turi būti laikoma žalinga įprastai konkurencijai, o taip yra, be kita ko, tuo atveju, kai bet koks veiksmų koordinavimas, turintis tokių požymių, būtent dėl jų gali lemti konkurencijos sąlygas, kurios neatitinka įprastų atitinkamos rinkos sąlygų (šiuo klausimu žr. 2015 m. kovo 19 d. Sprendimo *Dole Food ir Dole Fresh Fruit Europe / Komisija*, C-286/13 P, EU:C:2015:184, 115 ir 120 punktus).

46 Be to, kiek tai susiję su atitinkamo susitarimo, įmonių asociacijos sprendimo ar suderintų veiksmų ekonominiu ir teisiniu kontekstu, atsižvelgiant į tai, kad ribojimo dėl tikslo sąvoka apima tik tuos susitarimus, įmonių asociacijų sprendimus ir suderintus veiksmus, kurie priskiriami prie veiksmų koordinavimo formos, kuri dėl paties savo pobūdžio turi būti laikoma žalinga įprastai konkurencijai, pažymėtina, kad tai jokiu būdu nereiškia, jog reikia išnagrinėti ir juo labiau įrodyti šio susitarimo, sprendimo ar suderintų veiksmų poveikį konkurencijai, nesvarbu, ar jis yra realaus ar potencialus, neigiamas ar teigiamas (šiuo klausimu žr. 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *International Skating Union / Komisija*, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, 106 punktą; 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, 166 punktą ir 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Royal Antwerp Football Club*, C-680/21, EU:C:2023:1010, 93 punktą).

47 Kita vertus, tai nereiškia, kad nereikia atsižvelgti į atitinkamų prekių ar paslaugų pobūdį, taip pat į realias nagrinėjamų sektorių ar rinkų veikimo sąlygas ir struktūrą (šiuo klausimu žr. 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *International Skating Union / Komisija*, C-124/21 P, EU:C:2023:1012,

106 punktą; 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, 166 punktą ir 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Royal Antwerp Football Club*, C-680/21, EU:C:2023:1010, 93 punktą).

48 Gali būti, kad tik įvykdžius tam tikras konkrečias sąlygas galima preziumuoti, jog tam tikros koordinavimo formos, taigi ir su jomis susiję susitarimai, asociacijų sprendimai bei suderinti veiksmai, yra žalingi įprastai konkurencijai. Todėl, kaip generalinis advokatas iš esmės pažymėjo išvados 43 punkte, šių koordinavimo formų ekonominio ir teisinio konteksto analizė turi leisti patikrinti, ar tuo atveju, kai tam tikra susitarimo, įmonių asociacijos sprendimo ar suderintų veiksmų forma dėl savo pobūdžio yra žalinga konkurencijai tik tam tikromis aplinkybėmis, susijusiomis, be kita ko, su atitinkamų prekių ar paslaugų pobūdžiu, realiomis rinkos veikimo sąlygomis ir struktūra, šios aplinkybės laikytinos susiklosčiusiomis. Taigi, atsižvelgiant į šį kontekstą, siekiama užtikrinti, kad jokia konkreti atitinkamo susitarimo, sprendimo ar suderintų veiksmų aplinkybė negalėtų paneigti žalos konkurencijai, susijusios su jai priskiriama koordinavimo forma, prezumpcijos.

49 Galiausiai, kalbant apie atitinkamu susitarimu, įmonių asociacijos sprendimu ar suderintais veiksmais siekiamus tikslus, reikia nustatyti objektyvius tikslus, kurių šiuo susitarimu, sprendimu ar suderintais veiksmais siekiama konkurencijos atžvilgiu. Atvirkščiai, aplinkybė, kad dalyvaujančios įmonės veikė neturėdamos subjektyvaus ketinimo kliudyti, riboti ar iškraipyti konkurenciją, ir tai, kad jos siekė tam tikrų teisėtų objektyvių tikslų, neturi lemiamos reikšmės SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymui (šiuo klausimu žr. 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *International Skating Union / Komisija*, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, 107 punktą; 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, 167 punktą ir 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Royal Antwerp Football Club*, C-680/21, EU:C:2023:1010, 94 punktą).

50 Nagrinėjant visus šiuos veiksnius bet kuriuo atveju turėtų būti atskleistos tikslios priežastys, dėl kurių atitinkamas susitarimas, įmonių asociacijos sprendimas ar suderinti veiksmai yra pakankamai žalingi konkurencijai, kad būtų galima pagrįstai nuspręsti, jog šiuo susitarimu, sprendimu ar veiksmais buvo siekiama užkirsti kelią, riboti ar iškraipyti konkurenciją (šiuo klausimu žr. 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *International Skating Union / Komisija*, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, 108 punktą; 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, 168 punktą ir 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Royal Antwerp Football Club*, C-680/21, EU:C:2023:1010, 98 punktą).

Dėl konkurencijos ribojimo sąvokos aiškinimo, atsižvelgiant į keitimąsi informacija

51 Kaip generalinis advokatas iš esmės nurodė išvados 52 punkte, reikia pažymėti, kad konkurentų keitimasis informacija gali būti konkurencijos ribojimas, įskaitant ir dėl tikslo, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, net ir nesant bendradarbiavimo susitarimo. Kaip matyti iš šio sprendimo 43–49 punktų, būtina, kad šis keitimasis informacija būtų koordinavimo forma, kuri dėl savo pobūdžio turi būti laikoma žalinga įprastai konkurencijai minėto keitimosi kontekste.

52 Tai reiškia, kad keitimasis informacija, visų pirma kalbant apie jo turinį, turi turėti savybių, siejančių jį su koordinavimo tarp įmonių forma, kuri gali sukurti konkurencijos sąlygas, neatitinkančias įprastų atitinkamos rinkos sąlygų.

53 Reikia priminti, kad įprasta konkurencija rinkoje suponuoja tam tikrą esamos padėties skaidrumą joje. Rinka gali būti veiksminga tik esant tokiai sąlygai. Taigi Teisingumo Teismas jau yra pripažinęs, kad iš principo skaidrumas tarp ekonominės veiklos vykdytojų, bent jau ne oligopolinėje rinkoje, gali prisidėti prie tiekėjų konkurencijos stiprinimo (šiuo klausimu žr. 2003 m. spalio 2 d. Sprendimo *Thyssen Stahl / Komisija*, C-194/99 P, EU:C:2003:527, 84 punktą).

54 Kita vertus tam, kad rinka veiktų įprastomis sąlygomis, kiekvienas ūkio subjektas, pirma, turi savarankiškai nustatyti politiką, kurios ketina laikytis bendrojoje rinkoje (šiuo klausimu žr. 2015 m. kovo 19 d. Sprendimo *Dole Food ir Dole Fresh Fruit Europe / Komisija*, C-286/13 P, EU:C:2015:184, 119 punktą), ir, antra, būti neužtikrintas bent jau dėl konkurentų elgesio rinkoje būsimo pasikeitimo datos, apimties ir būdų (šiuo klausimu žr. 2009 m. birželio 4 d. Sprendimo *T-Mobile Netherlands ir kt.*, C-8/08, EU:C:2009:343, 41 punktą, taip pat 2023 m. sausio 12 d. Sprendimo *HSBC Holdings ir kt. / Komisija*, C-883/19 P, EU:C:2023:11, 116 punktą).

55 Be to, kiek tai susiję su nagrinėjamo keitimosi informacija kontekstu, būtina, kad bet koks koordinavimas, turintis panašių į minėtą keitimąsi požymių, galėtų sukurti tik tas konkurencines sąlygas, kurios, atsižvelgiant į atitinkamų prekių ir paslaugų pobūdį, realias rinkos veikimo sąlygas ir jos struktūrą, neatitinka įprastų sąlygų nagrinėjamoje rinkoje (šiuo klausimu žr. 1998 m. gegužės 28 d. Sprendimo *Deere / Komisija*, C-7/95 P, EU:C:1998:256, 87 punktą; 2009 m. birželio 4 d. Sprendimo *T-Mobile Netherlands ir kt.*, C-8/08, EU:C:2009:343, 33 punktą, taip pat 2015 m. kovo 19 d. Sprendimo *Dole Food ir Dole Fresh Fruit Europe / Komisija*, C-286/13 P, EU:C:2015:184, 120 punktą).

56 Galiausiai dėl minėto keitimosi informacija siekiamų „objektyvių tikslų“ reikia pabrėžti, kad ši sąvoka savo teisine prasme reiškia pirminę susitarimo, įmonių asociacijos sprendimo ar suderintų veiksmų priežastį, t. y. tiesioginius nagrinėjamo koordinavimo tikslus, paskatinusius atitinkamas įmones jame dalyvauti. Todėl ribojimu dėl tikslo turi būti laikomas keitimasis informacija, kuris, nors formaliai ir nėra pateikiamas kaip siekiantis antikonkurencinio tikslo, atsižvelgiant į jo formą ir kontekstą, kuriame buvo įgyvendintas, negali būti paaiškintas kitaip, kaip siekis įgyvendinti vienai iš laisvos konkurencijos principo sudedamųjų dalių prieštaraujantį tikslą.

57 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pažymėtina: kadangi kiekvienas ekonominės veiklos vykdytojas privalo savarankiškai nustatyti politiką, kurios ketina laikytis bendrojoje rinkoje, keitimasis informacija turi būti laikomas turinčiu požymių, jį siejančių su tam tikra koordinavimo tarp įmonių forma, kuri dėl savo pobūdžio turi būti vertinama kaip žalinga įprastai konkurencijai, kai to koordinavimo turinys yra susijęs su informacija, kuri, kad ir kokia jautri ar konfidenciali būtų, atsižvelgiant į keitimosi informacija kontekstą, gali tik paskatinti šio keitimosi informacija dalyvius, kurie yra pakankamai aktyvūs ir ekonomiškai racionalūs, numanomai vykdyti tuos pačius veiksmus, kiek tai susiję su vienu iš veiksnių, kuriais remiantis nustatoma konkurencija atitinkamoje rinkoje.

58 Siekiant atlikti tokį vertinimą, būtina atsižvelgti ne tik į informacijos, kuria keičiamasi, pobūdį, bet ir į keitimosi informacija kontekstą. Nors reikia preziumuoti, kad vykdant keitimąsi informacija dalyvaujančios ir toliau atitinkamoje rinkoje veiklą vykdančios įmonės atsižvelgia į informaciją, kuria keičiasi su konkurentais, siekdamos nustatyti jų elgesį šioje rinkoje (šiuo klausimu žr. 1999 m. liepos 8 d. Sprendimo *Hüls / Komisija*, C-199/92 P, EU:C:1999:358, 161 ir 162 punktus; 2009 m. birželio 4 d. Sprendimo *T-Mobile Netherlands ir kt.*, C-8/08, EU:C:2009:343, 51 ir 52 punktus, taip pat 2015 m. kovo 19 d. Sprendimo *Dole Food ir Dole Fresh Fruit Europe / Komisija*, C-286/13 P, EU:C:2015:184, 126 ir 127 punktus), vis dėlto pakankamai aktyvios ir ekonomiškai racionalios įmonės nevykdys tų pačių veiksmų, be kita ko, jei, atsižvelgiant į šio

susitarimo kontekstą, joms tokiomis aplinkybėmis nereikės baimintis jų esamų ir potencialių konkurentų bei vartotojų reakcijos. Taip iš esmės yra tuo atveju, kai keitimasis informacija vyksta tarp pagrindinių oligopolinės rinkos arba bent jau labai koncentruotos rinkos dalyvių ir yra kliūčių įeiti į šią rinką (šiuo klausimu žr. 2003 m. spalio 2 d. Sprendimo *Thyssen Stahl / Komisija*, C-194/99 P, EU:C:2003:527, 86 ir 87 punktus).

59 Taigi pastaruoju atveju aplinkybė, kad, kaip savo klausime pabrėžė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, rinka pasižymi tam tikra koncentracija ir įėjimo į ją kliūtimis, turi būti laikoma reikšminga.

60 Atsižvelgiant į tai, siekiant įrodyti, kad keitimasis informacija yra ribojimas dėl tikslo, ne visada reikia įrodyti, kad jis susijęs su tokia informacija, kuri, atsižvelgiant į keitimosi informacija kontekstą, gali tik paskatinti minėto keitimosi dalyvius, kurie yra pakankamai aktyvūs ir ekonomiškai racionalūs, numanomai vykdyti tuos pačius veiksmus, kiek tai susiję su vienu iš veiksnių, į kuriuos atsižvelgiant nustatoma konkurencija atitinkamoje rinkoje, taip pažeidžiant kiekvienam ūkio subjektui numatytą pareigą savarankiškai nustatyti politiką, kurios jis ketina laikytis bendrojoje rinkoje.

61 Kaip matyti iš šio sprendimo 54 punkto, tam, kad rinka veiktų įprastomis sąlygomis, šioje rinkoje veiklą vykdantys ūkio subjektai turi ne tik savarankiškai nustatyti politiką, kurios ketina laikytis bendrojoje rinkoje, bet ir apskritai būti neužtikrinti dėl būsimo kitų dalyvių elgesio atitinkamoje rinkoje.

62 Taigi keitimasis informacija gali būti laikomas įmonių veiksmų koordinavimo forma, kuri dėl savo pobūdžio yra žalinga įprastai konkurencijai, ir net nebūtina įrodyti, kad tokio keitimosi kontekste informacija, kuria keičiamasi, gali tik paskatinti dalyvius, kurie yra pakankamai aktyvūs ir ekonomiškai racionalūs, numanomai vykdyti tuos pačius veiksmus, kiek tai susiję su vienu iš veiksnių, į kuriuos atsižvelgiant nustatoma konkurencija atitinkamoje rinkoje, jeigu minėtas keitimasis informacija leidžia pašalinti tokį netikrumą. Šiuo tikslu pakanka, kad informacija, kuria keičiamasi, būtų, pirma, konfidenciali ir, antra, strateginė.

63 Tokia „konfidencialia informacija“ turi būti laikoma bet kokia informacija, kurios dar nežinojo joks atitinkamoje rinkoje veikiantis ekonominės veiklos vykdytojas, o „strategine informacija“, o „strateginė informacija“ turi būti suprantama kaip informacija, galinti atskleisti (prireikus siejama su kita informacija, kuri jau yra žinoma keitimosi informacija dalyviams) strategiją, kurią kai kurie iš šių dalyvių ketina įgyvendinti dėl vieno ar kelių veiksnių, į kuriuos atsižvelgiant nustatoma konkurencija atitinkamoje rinkoje (šiuo klausimu žr. 2023 m. sausio 12 d. Sprendimo *HSBC Holdings ir kt. / Komisija*, C-883/19 P, EU:C:2023:11, 117 punktą).

64 Be to, nors, kaip generalinis advokatas pažymėjo išvados 69 ir 70 punktuose, bet koks keitimasis informacija apie būsimas kainas arba tam tikrus jas lemiančius veiksnius iš esmės yra antikonkurencinis, be kita ko, atsižvelgiant į jų keliamą žalos konkurencijai riziką, strateginės informacijos sąvoka yra platesnė ir apima bet kokius ekonominės veiklos vykdytojams dar nežinomus duomenis, kurie tokio keitimosi kontekste gali sumažinti jo dalyvių netikrumą dėl būsimo kitų dalyvių elgesio, susijusio su tuo, kas dėl atitinkamų prekių ar paslaugų pobūdžio, realių rinkos veikimo sąlygų ir jos struktūros sudaro vieną ar kelis veiksnius, į kuriuos atsižvelgiant nustatoma konkurencija atitinkamoje rinkoje.

65 Galiausiai, kai informacija, kuria keičiamasi, susijusi ne su ketinimais iš dalies pakeisti keitimosi informacija dalyvių elgesį atitinkamoje rinkoje, o su esamomis ar buvusiomis faktinėmis aplinkybėmis, ši informacija vis dėlto turi būti laikoma strategine, jei dėl atitinkamų prekių ar paslaugų pobūdžio, realių rinkos veikimo sąlygų, sąnaudų struktūros arba keitimosi informacija dalyvių veiklos ir valdymo metodų toks dalyvis gali pakankamai tiksliai numatyti būsimą kitų keitimosi informacija dalyvių elgesį arba jų reakciją į galimą strateginį judėjimą rinkoje.

Dėl keitimosi informacija, pasižyminčio tokiomis savybėmis, kokias savo klausime nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kvalifikavimo kaip ribojimo dėl tikslo

66 Nors prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nustatyti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamas keitimasis informacija yra įmonių veiksmų koordinavimo forma, kuri dėl savo pobūdžio turi būti laikoma žalinga įprastai konkurencijai, ir šiuo tikslu atlikti būtiną faktinių aplinkybių vertinimą, vis dėlto spręsdamas dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismas gali pateikti paaiškinimų, kurie padėtų nacionaliniam teismui pateikti savo išaiškinimą (šiuo klausimu žr. 2024 m. sausio 18 d. Sprendimo *Lietuvos notarų rūmai ir kt.*, C-128/21, EU:C:2024:49, 89 ir 90 punktus).

67 Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo klausime nurodė tarpusavio ir kasmėnesinį konkuruojančių kredito įstaigų keitimąsi išsamia informacija, vykdomą esant labai koncentruotai rinkai ir patekimo į ją kliūčių, apie šiose rinkose sudaromiems sandoriams taikomas sąlygas (be kita ko, apie esamas ir būsimas kredito maržas ir rizikos kintamuosius, taip pat apie suasmenintus šio keitimosi informacija dalyvių veiklos rodiklius).

68 Viena vertus, iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo aprašymo matyti, kad, kai dalyvaujančios kredito įstaigos konfidencialiai keitėsi informacija apie kredito maržas, ši informacija nebuvo taip išsamiai ir sistemiškai viešai prieinama ir kad ši informacija iš esmės buvo susijusi su galimais būsimais veiksmais. Konkrečiai kalbant, iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad ši informacija buvo susijusi su ketinimais iš dalies pakeisti nagrinėjamoje rinkoje vykdomiems sandoriams taikomas sąlygas arba bent jau su priimtais, bet dar netaikytais pakeitimais.

69 Kita vertus, kadangi sąvoka „marža“ reiškia skirtumą tarp kredito įstaigos paskolos gavėjui taikomos palūkanų normos ir palūkanų normos, kuria šis iš esmės refinansuojasi, o ši antroji palūkanų norma iš principo yra žinoma, marža gali atskleisti palūkanų normos pasiūlymą, kurį kredito įstaigos teikia savo klientams prieš derybas.

70 Kadangi maržos yra vienas iš veiksnių, į kuriuos atsižvelgiant nustatoma konkurencija trijose pagrindinėje byloje nagrinėjamose rinkose, bet kokia informacija, susijusi su būsimais kredito įstaigų ketinimais pakeisti šias maržas, turi būti laikoma strategine.

71 Taigi, atsižvelgiant į tai, kas konstatuota šio sprendimo 62 punkte, keitimasis informacija, kuris, kaip ir tas, kurį savo klausime apibūdino prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, yra vykdomas konfidencialiai ir susijęs su būsimais kredito įstaigų ketinimais dėl kredito maržos, pagal kurią nustatoma jų klientams siūloma marža, yra įmonių veiksmų koordinavimo forma, dėl savo pobūdžio laikytina žalinga įprastai konkurencijai ir atitinkamai laikytina ribojimu dėl tikslo, kaip jis suprantamas pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį.

72 Tas pats pasakytina apie informaciją, susijusią su būsimais rizikos kintamųjų, taikomų kredito maržoms pagal individualų klientų rizikos profilį, pokyčiais, nes, susieta su informacija apie būsimus kredito įstaigų ketinimus dėl kredito maržų, ji gali leisti keitimosi informacija dalyviams susidaryti tikslesnį vaizdą apie kainų nustatymo strategijas, kurias ketina įgyvendinti kiti dalyviai.

73 Dėl informacijos, susijusios su „gamybos apimtimis“, reikia pažymėti, kad, žinoma, tokio pobūdžio informacija iš principo gali atskleisti (ypač kai, kaip pagrindinėje byloje, ši informacija šių dalyvių perduodama išskaidytai ir suasmenintai) bet kokį vieno iš jų elgesį, galintį nukrypti nuo galimos rinkoje vyraujančios pusiausvyros.

74 Be to, keitimasis informacija apie tokius duomenis tam tikromis aplinkybėmis galėtų atskleisti tai, kad egzistuoja tam tikra koordinavimo forma, kuri dėl savo pobūdžio turi būti laikoma žalinga įprastai konkurencijai, kurios sudedamoji dalis yra ta koordinavimo forma.

75 Vis dėlto pagrindinėje byloje iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateiktos informacijos matyti, kad *AdC* priekaištavo ieškovėms dėl to, kad jos dalyvavo vykdant „savarankišką“ keitimąsi informacija, o ne keitimąsi, kuris buvo siejamas su konkurenciją ribojančiais suderintais veiksmais.

76 Kalbant apie „savarankišką“ keitimąsi informacija, kai, kaip pagrindinėje byloje, tokia informacija susijusi su praeityje įvykdytų pardavimų apimtimi, mažai tikėtina, kad, vertinant atskirai ir nesant ypatingų aplinkybių, tokia informacija gali atskleisti atitinkamų kredito įstaigų būsimus ketinimus arba paskatinti keitimosi informacija dalyvius, kurie yra pakankamai aktyvūs ir ekonomiškai racionalūs, numanomai vykdyti tuos pačius veiksmus, kiek tai susiję su vienu iš veiksnių, į kuriuos atsižvelgiant nustatoma konkurencija vienoje iš atitinkamų rinkų.

77 Tokiomis aplinkybėmis keitimosi informacija formos žalingumas turi būti vertinamas atsižvelgiant ir į galimybę palyginti įvairias informacijos, kuria keičiamasi, kategorijas.

78 Taigi „savarankiškas“ keitimasis informacija, kiek jis susijęs, be kita ko, su veiklos apimtimi, galėtų būti tam tikra įmonių veiksmų koordinavimo forma, kuri dėl savo pobūdžio turi būti laikoma žalinga įprastai konkurencijai, jei šis keitimasis informacija, be kita ko, siejama su kitų rūšių informacija, kuria keičiamasi, ir prireikus su kita jau laisvai prieinama informacija, yra vykdomas taip, kad pakankamai aktyvi ir ekonomiškai racionali įmonė, atsižvelgdama į atitinkamų rinkų pobūdį, realias veiklos sąlygas ir struktūrą, galėtų iš to padaryti išvadą apie būsimus kitų dalyvių ketinimus arba būtų priversta numanomai kartu su pastaraisiais vykdyti tokius pat veiksmus, kiek tai susiję su vienu iš veiksnių, į kuriuos atsižvelgiant nustatoma konkurencija šiose rinkose.

79 Bet kuriuo atveju, kalbant apie tokį keitimąsi informacija, kaip jį apibūdino prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, jis turi būti laikomas ribojimu dėl tikslo, nes informacija, kuria keičiamasi, susijusi, be kita ko, su šio keitimosi dalyvių ketinimais ateityje keisti kredito maržas.

80 Tokią išvadą gali patvirtinti objektyvių tikslų, kurių siekiama keičiantis tokia informacija, nagrinėjimas, kuris taip pat svarbus vertinant ribojimo dėl tikslo buvimą, kaip matyti iš šio sprendimo 49 punkto. Keičiantis informacija apie būsimus jo dalyvių ketinimus dėl vieno iš veiksnių, į kuriuos atsižvelgiant nustatoma konkurencija rinkoje, kaip antai kredito maržų, negali būti siekiama kitų objektyvių tikslų, nei iškraipyti konkurenciją šioje rinkoje.

81 Vis dėlto pagrindinėje byloje ieškovės siekia įrodyti, kad nagrinėjamas keitimasis informacija nėra konkurencijos ribojimas dėl tikslo, ir pateikia kelis argumentus.

82 Pirma, jos teigia, kad pagal vartotojų teisę joms buvo taikomi skaidrių tarifų reikalavimai ir remiantis joms taikomomis apskaitos ir finansinėmis taisyklėmis, o prireikus net ir dėl jų, kaip bendrovių, kurių vertybiniais popieriais leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje, statuso joms buvo taikomi reikalavimai pranešti apie jų pardavimų apimtis, rinkos dalis ir vidutines maržas. Dėl šių skirtingų teisinių įpareigojimų bet kuris nagrinėjamų rinkų dalyvis galėjo susipažinti su dalyvaujančių kredito įstaigų komercinėmis sąlygomis, atvykęs į jų skyrių arba apsilankęs jų interneto svetainėje.

83 Šiuo klausimu, žinoma, reikia pabrėžti, kad keitimasis informacija, kurią, beje, privaloma pateikti pagal nacionalinės teisės aktus, negali pažeisti SESV 101 straipsnio, nes toks keitimasis informacija negali daryti didesnės įtakos rinkai nei ta, kuri jau buvo padaryta laikantis šių teisės aktų, ir už kurią atitinkamos įmonės negali būti laikomos atsakingomis (pagal analogiją žr. 1997 m. lapkričio 11 d. Sprendimo *Komisija ir Prancūzija / Ladbroke Racing*, C-359/95 P ir C-379/95 P, EU:C:1997:531, 33 punktą, taip pat 2003 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *CIF*, C-198/01, EU:C:2003:430, 52 ir 53 punktus).

84 Vis dėlto keitimosi informacija dalyviai negali remtis tokia situacija, jeigu informacija, kuria keičiamasi, viršija tą, kurią turi paviešinti kiekviena kredito įstaiga, veikianti trijose nagrinėjamose rinkose, vykdydama savo reguliavimo įpareigojimus, ir jeigu ja buvo keičiamasi prieš įpareigojant šiuos dalyvius viešai paskelbti tokio pobūdžio informaciją, tačiau tai turi nustatyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

85 Antra, ieškovės pagrindinėje byloje pažymi, kad keitimasis informacija, kuris, kaip ir nagrinėjamas pagrindinėje byloje, yra labai epizodiškas, t. y. vyksta vieną ar du kartus per metus, negali būti laikomas ribojimu dėl tikslo. Atsižvelgiant į tai, reikia priminti, kad toks epizodiškumas savaime nepaneigia keitimosi informacija antikonkurencinio tikslo. Vieno kontakto gali pakakti tam, kad suinteresuotosios šalys nebeturėtų abejonių dėl būsimo kitų suinteresuotųjų įmonių elgesio atitinkamoje rinkoje (šiuo klausimu žr. 2009 m. birželio 4 d. Sprendimo *T-Mobile Netherlands ir kt.*, C-8/08, EU:C:2009:343, 59 ir 62 punktus).

86 Trečia, ieškovės pagrindinėje byloje ginčija tai, kad toks keitimasis informacija, kokį savo klausime apibūdino prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, gali būti tam tikra koordinavimo forma, kuri dėl savo pobūdžio yra žalinga įprastai konkurencijai, jei šis keitimasis gali palengvinti minėto keitimosi informacija dalyvių lyginamąją konkurencijos analizę (angl. „benchmarking“) ir leisti jiems palyginti savo atitinkamus pasiūlymus, kartu sumažindamas su tokiu palyginimu susijusias sąnaudas, todėl toks keitimasis informacija gali turėti teigiamą poveikį konkurencijai.

87 Žinoma, reikia pažymėti, kad keitimasis informacija apie geriausius valdymo ar veiklos metodus, kuriuos reikia įgyvendinti, gali paskatinti konkurenciją, todėl negali būti laikomas ribojančiu konkurenciją dėl tikslo. Vis dėlto taip negali būti keitimosi konfidencialia informacija, konkrečiai susijusia su būsimais šio keitimosi informacija dalyvių ketinimais dėl vieno iš veiksnių, į kuriuos atsižvelgiant nustatoma konkurencija atitinkamoje rinkoje, atveju.

88 Ketvirta, ieškovės pagrindinėje byloje teigia, kad kredito maržos atspindėjo ne bendrą siūlomų kredito paslaugų kainą, o tik vieną iš jos sudedamųjų dalių, be kita ko, nenurodant komisinių ir kitų mokesčių dydžio. Be to, bent jau nekilnojamojo turto paskolų rinkoje klientams siūlomos

kredito normos, kurios matyti iš šių maržų, atitiko ne taikytą galutinę palūkanų normą, o orientacines normas, kurios buvo naudojamos kaip atskaitos taškas individualioms deryboms su kiekvienu klientu, atsižvelgiant į konkretų kliento rizikos profilį. Todėl keitimasis informacija, net ir susijęs su būsimais dalyvaujančių kredito įstaigų ketinimais dėl kredito maržų, negali būti laikomas ribojančiu konkurenciją dėl tikslo.

89 Vis dėlto, kaip generalinis advokatas pabrėžė išvados 74 ir 75 punktuose, tam, kad būtų taikoma ribojimo dėl tikslo sąvoka, nebūtina, kad suderinti veiksmai būtų susiję su visais veiksniais, į kuriuos atsižvelgiant nustatoma konkurencija rinkoje, arba, kiek tai susiję su informacija apie kainas, kad ji būtų susijusi su visomis galutinės taikytos kainos sudedamosiomis dalimis. Todėl keitimasis informacija gali būti įmonių veiksmų koordinavimo forma, kuri dėl savo pobūdžio turi būti laikoma žalinga įprastai konkurencijai, net jeigu jis susijęs tik su vienu iš šių veiksnių (šiuo klausimu žr. 2023 m. sausio 12 d. Sprendimo *HSBC Holdings ir kt. / Komisija*, C-883/19 P, EU:C:2023:11, 204 punktą).

90 Norma, naudojama kaip atskaitos taškas individualioms deryboms su kiekvienu klientu pagal jo rizikos profilį, atspindi vieną iš konkurencijos atitinkamose rinkose veiksnių, nes remdamiesi šia norma potencialūs klientai atliks pirminę atranką iš kredito įstaigų pateiktų kredito pasiūlymų ir pradės derybas tik su kai kuriomis iš jų.

91 Penkta, ieškovės pagrindinėje byloje ginčija tai, kad pagrindinės bylos aplinkybėmis perduota informacija apie kredito maržas buvo susijusi su būsimu elgesiu, apie kurį žinant galėjo būti suteiktas pranašumas keitimosi informacija dalyviams. Visų pirma, jų teigimu, ši informacija buvo susijusi su pakeitimais, kurie turėjo įsigalioti tą pačią dieną arba vėliausiai kitą darbo dieną, kai penktadienį buvo pateiktas pranešimas. Be to, prieš derybas pasiūlytos palūkanų normos buvo nurodytos atitinkamos kredito įstaigos interneto puslapyje ir kredito simuliatoriuose netrukus po pasikeitimo informacija apie maržų pakeitimus arba net tuo pat metu. Galiausiai kredito įstaigai bet kuriuo atveju reikėjo kelių savaičių, kad ji galėtų pakeisti savo pačios maržas, todėl šio keitimosi informacija dalyviai negalėjo nedelsdami reaguoti į gautą informaciją.

92 Šiuo klausimu reikia priminti, kad vien aplinkybės, jog informacija apie kredito maržas keičiamasi prieš jai įsigaliojant ar prieš ją paskelbiant viešai, pakanka įrodyti, kad minėtas keitimasis informacija galėjo sumažinti jo dalyvių netikrumą dėl kitų dalyvaujančių kredito įstaigų būsimų veiksmų, net jei netikrumas, kuris paveikė kitus konkurentus, netrukus išsisklaidė. Net ir darant prielaidą, kad tokio keitimosi informacija dalyviai negali nedelsdami atsižvelgti į šią informaciją, kad iš karto pakeistų savo elgesį rinkoje, vis dėlto bet koks keitimasis informacija apie būsimus dar neatskleistus ketinimus leido šiems dalyviams bet kuriuo atveju reaguoti greičiau, nei tai būtų buvę įmanoma įprastai veikiant nagrinėjamai rinkai.

93 Šešta, ieškovės pagrindinėje byloje tvirtina, kad Teisingumo Teismo turimoje bylos medžiagoje nenurodyta jokio atvejo, kai viena iš dalyvaujančių kredito įstaigų būtų pakeitusi savo tarifų lentelę po to, kai gavo informacijos, kad bus keičiamos kito dalyvio kredito maržos. Vis dėlto tokia aplinkybė negali būti laikoma reikšminga, nes norint taikyti ribojimo dėl tikslo sąvoką keitimuisi informacija nereikia įrodyti nei galimo konkretaus nagrinėjamo keitimosi informacija poveikio rinkai, nei to, kad keitimosi informacija dalyviai iš tikrųjų atsižvelgė į informaciją.

94 Septinta, ieškovės pagrindinėje byloje tvirtina, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo vartojama sąvoka „rizikos kintamasis“ reiškia vertinimo lenteles, kuriose rizikos lygis priskiriamas klientų kategorijai, apibrėžtai atsižvelgiant į tokius veiksnius, kaip pajamos, finansinis įnašas ar nekilnojamojo turto kaina, prie kurių pridedamos kredito maržos, taikytinos

siekiant kompensuoti šią riziką. Šie veiksniai, kuriais grindžiamas kiekvienas rizikos lygis, jokiu būdu nebuvo atskleisti keičiantis informacija, kaip tai matyti iš tarpiniame sprendime pateiktų parodymų, todėl keitimasis šiomis lentelėmis negali būti laikomas strategine informacija.

95 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nustatyti, ar, atsižvelgiant, be kita ko, į keitimosi informacija dalyvių turėtą informaciją ir į metodiką, paprastai naudojamą tokio pobūdžio lentelėms sudaryti, tokioje lentelėje pateikta informacija buvo pakankamai suprantama, kad leistų šiems dalyviams, susiejus ją su kredito maržomis, pagal kurias klientams buvo pasiūlyta palūkanų norma iki derybų, ir pardavimo apimtimis, sumažinti jų netikrumą dėl būsimo kitų šio keitimosi informacija dalyvių elgesio, kiek tai susiję su tuo, kas dėl nagrinėjamų paslaugų pobūdžio yra realios rinkos veikimo sąlygos ir jos struktūra, vienas ar keli veiksniai, į kuriuos atsižvelgiant nustatoma konkurencija atitinkamose rinkose.

96 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti: SESV 101 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad tarpusavio ir kasmėnesinis konkuruojančių kredito įstaigų keitimasis išsamia informacija apie šiose rinkose sudaromiems sandoriams taikomas sąlygas (be kita ko, apie esamas ir būsimas kredito maržas ir rizikos kintamuosius, taip pat apie suasmenintus šio keitimosi informacija dalyvių veiklos rodiklius, tiek, kiek bent jau šios maržos, kuriomis keičiamasi, yra tos, kurias šios įstaigos ketina taikyti ateityje), vykdomas esant labai koncentruotai rinkai ir patekimo į ją kliūčių, turi būti kvalifikuojamas kaip konkurencijos ribojimas dėl tikslo.

Dėl antrojo klausimo

97 Atsižvelgiant į atsakymą, pateiktą į pirmąjį klausimą, nereikia atsakyti į antrąjį klausimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

98 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

SESV 101 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad tarpusavio ir kasmėnesinis konkuruojančių kredito įstaigų keitimasis išsamia informacija apie šiose rinkose sudaromiems sandoriams taikomas sąlygas (be kita ko, apie esamas ir būsimas kredito maržas ir rizikos kintamuosius, taip pat apie suasmenintus šio keitimosi informacija dalyvių veiklos rodiklius, tiek, kiek bent jau šios maržos, kuriomis keičiamasi, yra tos, kurias šios įstaigos ketina taikyti ateityje), vykdomas esant labai koncentruotai rinkai ir patekimo į ją kliūčių, turi būti kvalifikuojamas kaip konkurencijos ribojimas dėl tikslo.

Parašai.